

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Bleiweis.**

Tečaj **X.**

V saboto 10. aprila (sredoživna) 1852.

List **29.**

Kmet v risu.

Noč, pravijo, ima svojo moč,
In taka moč je čudna,
In tamna noč je strašna noč,
Je strašna, nepriljudna;
Alj večji je bogastva moč,
Ta moč je še bolj čudna,
Ki je ne vstraši tamna noč,
Če še tak nepriljudna. —
Poglej ga kmeta, kak hiti
Tje gor na križempótje!
Zaklād ga tje kaj tak dervi,
Ki v risu tamkej nót je.
Tri létne šibe léskovke
Vijavne nese sábo
Pred Vida solncam vrézane,
Ker so le té za rábo.
Ko pride tje, na sredo se
Na sredo pota vstavi,
In ris alj krog okólj sebe
Tri šibe dolg napravi,
Načerta ga, se vstopi vá-nj,
Enajste pričakuje, —
Se s turna zvon, ki kladvo ná-nj
Je vdarilo, začuje.
Po koncu kar začnó lasje
Na glavi mu vstajáti,
Kakór se v jezi zgrebené
Živali sploh na vrati.
Že misli, sto in sto pošást
Bo zdaj in zdaj prihrulo,
Jih, kdó vé káj, ki njih oblást
Pekló je, ga obsulo.
V napréj že syeti križ stori,
In roženkranc móli,
In stopi, da na vse strani
Je ena dalja okóli.
Lej, razsvitlí se zdaj nebó,
Ko solnce bi sijalo,
In bliže bliže to svitló
Je k njemu prihajálo.
Približa se mladeneč mu
Ves v svitlim oblačilu,
Dol z néba je poslan prišél
Po božjim naročilu;
In stopi k njemu, dá novó
Oplúžje mu v darílo,
Orodje mnogo vse takó
Za kmečko opravílo.
Podájal mu je vse molcé,
In zginil je podávši.
Zdej kmet domú s podanim gré,
Pomén daril spoznávsí.
In kakšen bil je ta pomén?
Povém ga vsim in tebi:
Kdor priden je in pa spoštén
Imá bogástvo — v sebi. M. Valjavec.

Kmetijske skušnje.

(Še en dober pomoček zoper garje pri šivini)
naznanim jez po mnogih skušnjah, in ker se za
2 ali 3 groše dobí, se mende „Novice“ ne bojo

branile ga razglasiti. Če se spelude ali grinte pri-
kazujejo in je gola koža suha in garpova, se vzame
od irharja 1 ali 2 škafa taciga luga, v katerim
je ribja mast razpušena (Afterlauge); s tem lugam
se spirajo garjeve mesta večkrat na dan. Kmalo
se prikaže zdrava koža (ako ni bolezin zastarana
in v truplo preveč vgnjezdjena. Vred.). Walland.

Kako v taci krajih, kjer vode manjka, dobre in stanovitne kap- nice napraviti.

(Konec.)

Od svojiga privilegiraniga vodovlaka (Pum-
penbrunn) le toliko povém, da se ž njim, ako se
v kapnico postavi, z enim vlakam v eni minuti 2
veder, z dvema vlakama pa 4 vedervode navleče,
če ga sredin možak ali pa ženska goni.

S tem vodovlakom se da voda na vsako da-
ljšavo od kapnice po nalaš za to napeljanih cevih,
pa tudi v vsako poslopje v prvo ali drugo nad-
stropje ravno tako lahko gnati, kakor da bi pri
kapnici vun tekla.

Z 12 ali 15 goldinarji večimi stroški se da
ta vodovlak v pripravno in vsacimu pohištvu ko-
ristno brizglo nagloma spreobrniti; družiga ni
treba, ko cev zamašiti, kjer voda vun teče, — in
brizgla je gotova. Resnico in korist te štirne, ki
je vodnjak in brizgla ob enim, je g. predsednik
kmetijske družbe, kteriga beseda je v taci
umetnih rečeh veljavna, v 23. listu „Novic“ poterdil.

Stroški za takošno cev samo vodo iz kapnice
vleči, so z lesenim kolesam 120 fl., s kolesam iz
vilitiga železa pa 132 fl., z dvema vlakama in že-
leznim kolesam pa 190 fl. Za druge navadne štirne,
ktere so čez 3 seznje globoke, znesó pa stroški
za vsaki seženj čez te 3 seznje po 10 fl. več.

Pri zidanji kapnice je bilo že rečeno, da pri
mojim vodovlaku oklepa okolj kapnice treba ni. Po
tem takim znesó stroški z mojim vodovlakom toliko
manj, kolikor oklep veljá. Oklep se navadno iz
kamna dela, in velja 30 do 50 fl. pri navadni
štirni; pri kapnici, ki ima večji okrog, bi še več
veljal. Iz rečeniga se tedaj vidi, da to, kar vo-
dovlak več veljá, se pa pri oklepu prihrani.

Ta naprava pa nile zato bolji, ker več vode
da, ko navadne, ampak tudi zato, ker ima go-
spodar, ki ima to pripravo z majhno večimi stroški,
tudi brizglo pri hiši. Tudi se tako lahko nepo-
kazi, ko navadne štirne.

Kdor se hoče službe mojih štirn očividno pre-
pričati, naj gré gledat v jetnišnico na Poljanah,
kjer ste 2 že več let napravljene, — k gosp.
kupcu Malnarju na vert v Gradiše, — k zidar-